

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nemajetková újma právnické osoby způsobená nezákonně zahájeným trestním stíháním

V únoru 2022 vydal Nejvyšší soud ČR rozhodnutí[1], ve kterém odůvodnil nárok právnické osoby na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou jí nezákonně zahájeným trestním stíháním. Pojďme se nyní blíže podívat, o co šlo.

Proti společnosti Blažek Praha s.r.o., jakožto právnické osobě, bylo v roce v listopadu 2016 zahájeno trestní stíhání, a to pro zvláště závažný zločin podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 5, písm. a) zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník. Proti usnesení o zahájení trestního stíhání podala společnost Blažek Praha s.r.o. stížnost, o níž bylo rozhodnuto usnesením Městského státního zastupitelství v Praze vydaným v dubnu 2017 tak, že této stížnosti bylo vyhověno a usnesení o zahájení trestního řízení bylo zrušeno a policejnímu orgánu bylo uloženo, aby ve věci znovu jednal a rozhodl, přičemž toto rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 3. 5. 2017. Následně došlo k odložení věci. Společnost Blažek Praha s.r.o., jakožto žalobkyně, podala následně k Obvodnímu soudu pro Prahu 2 proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti žalobu na náhradu škody a poskytnutí peněžitého zadostiučinění za nemajetkovou újmu v celkové výši 14 301 357 Kč s příslušenstvím, která se skládala z vynaložených nákladů na právní zastoupení ve výši 951 958 Kč s příslušenstvím, z ušlého zisku ve výši 8 349 399 Kč s příslušenstvím a z náhrady nemajetkové újmy ve výši 5 000 000 Kč s příslušenstvím. Soud prvního stupně uložil žalované uhradit žalobkyni zákonný úrok z prodlení ve výši 8,50% ročně z částky 25 168 Kč za dobu od 15. 3. 2018 do 27. 9. 2018, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), dále povinnost zaplatit žalobkyni částku 55 566 Kč s příslušenstvím, zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni částku 5 871 224 Kč s příslušenstvím a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 3 300 Kč. Po právní stránce soud prvního stupně věc posoudil dle zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v platném znění (dále jen „ZOŠ“).

Městský soud v Praze, jakožto soud odvolací, svým rozhodnutím rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku III o věci samé ohledně částky 5 084 794 Kč s příslušenstvím změnil jen tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni 3 146 Kč s příslušenstvím, jinak jej v tomto výroku a ve vyhovujícím výroku o věci samé II, potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu). Dále rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 3 300 Kč (výrok II rozsudku odvolacího soudu) a že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Rozsudek odvolacího soudu žalobkyně napadla v rozsahu výroku I o věci samé, pokud jím byl ohledně částky 5 084 794 Kč s příslušenstvím potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, včasným dovoláním. Přípustnost dovolání spojila žalobkyně s 11 otázkami dle žalobkyně Nejvyšším soudem doposud neřešenými. Ačkoli se Nejvyšší soud, jakožto soud dovolací, ve svém rozhodnutí zabýval všemi otázkami položenými žalobkyní, jakožto dovolatelkou, stěžejní pro tento text je stanovisko Nejvyššího soudu k problematice možného nároku právnické osoby na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou jí nezákonně zahájeným trestním stíháním, na které se podíváme

níže.

Právní úprava v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „občanský zákoník“) nevylučuje možnost vzniku (některých forem) nemajetkové újmy na straně právnických osob. Je rovněž nutné dodat, že ve vztahu k podmínkám vzniku závazku k odčinění vzniklé nemajetkové újmy občanský zákoník nerozlišuje, zdali byla taková nemajetková újma způsobena fyzické či právnické osobě. S ohledem na uvedené proto v souladu s ust. § 2894 odst. 2 občanského zákoníku platí, že povinnost škůdce k odčinění nemajetkové újmy způsobené právnické osoby vzniká pouze tehdy, (nebylo-li výslovně ujednáno jinak), stanoví-li tak zvlášť zákon. Zvláštním zákonem je v daném případě právě ZOŠ, který v § 31a stanoví: „Bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.“ a v § 31a odst. 2 rovněž stanoví, že: „Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.“

Nejvyšší soud odkázal na předchozí rozhodnutí zabývající se poskytnutí zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, dle kterého jde o normu s neurčitě stanovenou hypotézou (v předpise), tj. je na soudním uvážení, aby v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy z okruhu okolností.[\[2\]](#) Co se týče výše poskytovaného zadostiučinění, to je nutné posuzovat ad hoc a její stanovení je úkolem nalézacího soudu.

Soud rozvedl, že ZOŠ představuje při odškodňování nemajetkové újmy lex specialis, který v rozsahu své věcné působnosti vylučuje poskytnutí ochrany pověsti právnické osoby podle obecného § 135 občanského zákoníku, stejně jako zadostiučinění za nekalosoutěžní jednání. V rozhodnutí také připomněl, že při rozhodování Nejvyšší soud uplatňuje východisko, podle kterého ochrana (dříve dobré) pověsti právnické osoby představuje jedno z práv osobní povahy, jež jsou právnickým osobám zákonem přiznána, přičemž jde o právo nezczitelné, sleduje osud právnické osoby a přechází s podstatou právnické osoby na právního nástupce. Uvedené pak potvrzuje i důvodová zpráva k občanskému zákoníku, která jej definuje jako právo spojené s právní osobností právnické osoby.

V další části rozhodnutí Nejvyšší soud připomněl, že se v minulosti zabýval odškodňováním nemajetkové újmy způsobené právnické osobě nepřiměřenou délkou řízení, kdy vyložil, že výše přiměřeného zadostiučinění za porušení práva na přiměřenou délku řízení u právnických osob nemusí být vždy nižší, než je tomu u osob fyzických.[\[3\]](#) Soud vyložil, že přiměřené zadostiučinění za nemateriální újmu se poskytuje jak fyzickým, tak právnickým osobám, což vyplývá i z judikatury Evropského soudu pro lidská práva.[\[4\]](#) Soudy uvedly, že je nutné při posuzování újmy vzniklé právnické osobě a její výše nutné přihlížet ke kritériím, která se odvíjejí od jiných charakteristik než u osoby fyzické. To však dle názoru Nejvyššího soudu neznamená automaticky rozlišovat mezi osobami fyzickými a právnickými při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění.

Nejvyšší soud proto dovodil, že spojuje-li již dlouhodobě ustálená judikatura s nepřiměřenou délkou řízení závěr o vzniku nemajetkové újmy na straně právnických osob, je třeba dle pravidla a *minoris ad maius* odvodit též možnost vzniku nemajetkové újmy právnické osobě i v důsledku jiného projevu nesprávného úředního postupu, a to např. v důsledku nezákonného rozhodnutí, což s sebou nese obvykle ještě závažnější negativní následky pro právnickou osobu. Bylo by nesmyslné, aby se přiznalo právnické osobě zadostiučinění z titulu nezákonného rozhodnutí správního orgánu a naopak byla opomenuta situace, kdy újma vznikla právnické osobě v důsledku nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání. S ohledem na uvedené proto Nejvyšší soud dovodil, že právnické osobě může vzniknout nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou jí nezákonně zahájeným trestním stíháním.

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2022, č. j.: 30 Cdo 3274/2021-370.

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011.

[3] Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 58/2011.

[4] např. Rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 8. 12. 1999 ve věci Freedom and Democracy Party (ÖZDEP) proti Turecku.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Transpoziční novela ZISIF – jaké změny přináší?](#)
- [Ban, omezení zpeněžení či zablokování účtu? Jaká máte práva vůči platformě? Ochrana streamerů a dalších tvůrců ve světle DSA](#)
- [Pozemkové restituční náhrady a role znalce, když se hodnota majetkové křivdy přepočítává po desetiletích](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Komunitní energetika od 1. srpna 2026: co se skutečně mění](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Ocenění nemovitosti v dědickém řízení: kdy postačí odhad a kdy je nutný znalecký posudek](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)